

Monika Stachowicz

Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy Jana Kochanowskiego w Kielcach

DYREKTYWY UNIJNE DOTYCZĄCE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI

Streszczenie: Z chwilą przystąpienia do Unii Europejskiej Polska stała się uczestnikiem zintegrowanej, unijnej polityki gospodarczej, w tym m.in. w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi. Budowa wspólnego systemu prawnego dotyczącego postępowania z odpadami realizowana jest przede wszystkim za pomocą dyrektyw, które – wdrażane do wewnętrznego prawa państw członkowskich UE – służą harmonizacji poszczególnych krajowych systemów prawnych w tym zakresie. W artykule przedstawiono dyrektywy dotyczące racjonalnej gospodarki odpadami, w tym odpadami komunalnymi, przyjęte w latach 1999-2008. Omówiono także najważniejsze zmiany, jakie muszą bądź musiały się dokonać w Polsce w zakresie objętym tymi dokumentami oraz stan gospodarki odpadami w naszym kraju na koniec 2008 r.

Słowa kluczowe: dyrektywa, odpady komunalne, racjonalna gospodarka odpadami.

1. Wstęp

Od dnia przystąpienia Polski do Unii Europejskiej obowiązuje w Polsce, poza prawem krajowym, także prawo unijne. Na porządek prawny Wspólnoty składają się dwa rodzaje źródeł prawa: prawo pierwotne i prawo wtórne. W skład prawa pierwotnego wchodzi m.in. traktaty założycielskie oraz dokumenty im towarzyszące, traktaty akcesyjne, Jednolity Akt Europejski oraz Traktat o Unii Europejskiej. Do prawa wtórnego zalicza się m.in. rozporządzenia, decyzje, zalecenia i opinie oraz dyrektywy. Co istotne, na całym terytorium Unii obowiązuje zasada pierwszeństwa prawa wspólnotowego wobec prawa państw członkowskich.

Zgodnie z art. 249 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską, dyrektywa „wiąże każde państwo członkowskie, do którego jest kierowana, w odniesieniu do rezultatu, który ma być osiągnięty, pozostawia jednak organom krajowym swobodę wyboru formy i środków”¹. Ponieważ celem przyjmowanych dyrektyw jest harmonizacja prawa wspólnotowego, czyli usunięcie różnic w przepisach prawnych i administracyjnych państw członkowskich Unii Europejskiej, kraje te są zobowiązane

¹ Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską – wersja skonsolidowana, Dz.Urz. UE C 321 z 29.12.2006.

do wdrożenia do swojego prawa wszystkich wymogów wynikających także z tych dyrektyw, które zostały uchwalone przed dniem ich wejścia do Wspólnoty.

Dyrektywy dotyczące odpadów komunalnych stanowią ważny element prawa unijnego, co może wynikać ze ścisłego związku między racjonalną gospodarką tymi odpadami a ochroną środowiska naturalnego, która stanowi jeden z priorytetów polityki UE.

Celem artykułu jest przybliżenie zapisów najważniejszych, zdaniem autorki, dyrektyw mających wpływ na funkcjonowanie gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce i pozostałych krajach Unii. W dalszej części artykułu przedstawiono stan gospodarki odpadami w Polsce na koniec 2008 r. oraz najistotniejsze zmiany, jakie powinny się dokonać w tej sferze, zgodnie z wymaganiami zawartymi w omówionych dyrektywach.

2. Wybrane dyrektywy dotyczące odpadów

Dyrektywa z 1999 r. w sprawie składowania odpadów² nałożyła na państwa członkowskie surowe wymagania eksploatacyjne i techniczne dotyczące odpadów i ich składowisk. Jej istotą było zapewnienie środków i zasad postępowania w celu zapobiegania negatywnym, zwłaszcza dla zdrowia ludzkiego i środowiska naturalnego, skutkom składowania odpadów. Położono tutaj nacisk na ochronę przed zanieczyszczeniem: wód, powietrza i gleby oraz na efekt cieplarniany.

Obowiązki państw Unii Europejskiej, wynikające z dyrektywy, dotyczyły m.in.:

- ustanowienia krajowych strategii dotyczących zmniejszenia ilości odpadów ulegających biodegradacji, które trafiają na składowiska, uwzględniających m.in. takie metody, jak: recykling, kompostowanie, produkcję biogazu oraz odzyskiwanie materiałów i energii;
- stopniowego zmniejszania ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przeznaczonych na składowisko według poniższego schematu:
 - do 16.07.2006 r. zredukowanie ilości odpadów do 75% całkowitej ilości/wagi odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 r.,
 - do 16.07.2009 r. – do 50% ilości tych odpadów z 1995 r.,
 - do 16.07.2016 r. – do 35% ilości tych odpadów z 1995 r.;
- podjęcia odpowiednich środków, by na składowiska nie przyjmowano odpadów: płynnych, wybuchowych, zagrożonych korozją bądź utlenieniem, łatwopalnych oraz szpitalnych i klinicznych o charakterze zakaźnym;
- zapewnienia, iż niniejsza dyrektywa będzie stosowana w odniesieniu do wszystkich składowisk odpadów, które podzielono na trzy rodzaje: składowiska odpa-

² Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów, Dz.Urz. UE L 182 z 16.07.1999.

- dów niebezpiecznych, składowiska odpadów innych niż niebezpieczne (w tym odpadów komunalnych) oraz składowiska odpadów obojętnych³;
- zapewnienia, iż na składowiska odpadów będą trafiać jedynie odpady, które uprzednio zostały poddane obróbce;
 - podjęcia środków, aby zezwolenia na utworzenie składowiska wydawane były dopiero po zagwarantowaniu przez wnioskodawcę:
 - spełnienia wszystkich wymagań niniejszej dyrektywy,
 - posiadania formalnych kompetencji do prowadzenia składowiska,
 - możliwości profesjonalnego i technicznego rozwoju,
 - podjęcia niezbędnych środków zapobiegających wypadkom i ograniczających ich konsekwencje,
 - zabezpieczenia finansowego związanego z utrzymaniem składowiska oraz poeksploatacyjnym nadzorem nad składowiskiem;
 - zapewnienia, że w cenie za składowanie odpadów, poza kosztami związanymi z bieżącą działalnością składowiska, uwzględnione zostaną szacunkowe koszty zamknięcia składowiska oraz poeksploatacyjnego nadzoru nad składowiskiem przez okres co najmniej 30 lat;
 - wprowadzenia odpowiednich procedur przyjmowania odpadów na składowiska, obejmujących m.in.: kontrolę dokumentacji odpadów, kontrolę zgodności odpadów składowanych z dokumentami potwierdzającymi ich przyjęcie, prowadzenie rejestru składowanych odpadów oraz wystawiania pisemnych pokwitowań odbioru odpadów;
 - wprowadzenia odpowiednich procedur zarówno kontroli i nadzoru składowisk w fazie eksploatacyjnej, jak i zamknięcia i nadzoru poeksploatacyjnego.

Dyrektywa dotycząca składowania odpadów weszła w życie 16.07.1999 r., natomiast na wdrożenie jej wymogów do prawa krajowego państwa członkowskie otrzymały 2 lata. Wobec zapisów omawianej dyrektywy Polsce udało się wynegocjować pewne odstępstwa. W załączniku XII tzw. Aktu przystąpienia⁴ znajduje się zapis, iż wymogu stosowania dyrektywy dotyczącej składowania odpadów oraz niektórych przepisów szczegółowych zawartych w jej załącznikach nie stosuje się do gminnych składowisk odpadów w Polsce do 01.01.2012 r., pod warunkiem, że przestrzegane będą pewne cele pośrednie. Cele te dotyczą stopniowego zmniejszania ilości odpadów składowanych niezgodnie z dyrektywą w stosunku do wszystkich tych odpadów⁵. Poza tym wszystkie terminy dotyczące konkretnego zmniejszania ilości odpa-

³ W stosunku do istniejących już składowisk odpadów przyjęto obowiązek zastosowania wymogów niniejszej dyrektywy, poza kwestią dotyczącą ich lokalizacji, najpóźniej do 16.07.2009 r.

⁴ Akt dotyczący warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE L 236 z 23.09.2003, (załącznik XII, pkt 13, lit. B, ust. 3).

⁵ Do 31.12.2011 r. udział odpadów składowanych niezgodnie z dyrektywą w ogóle ma stanowić 10%. Zmniejszeniu musi ulec także ogólna suma odpadów – do 11 700 000 ton.

dów biodegradowalnych deponowanych na składowiskach zostały przesunięte dla Polski o 4 lata.

Dyrektywa z 2000 r. w sprawie spalania odpadów⁶ została przyjęta w celu zapobieżenia bądź maksymalnego ograniczenia ujemnych skutków dla środowiska oraz wynikających stąd zagrożeń dla zdrowia ludzkiego, spowodowanych przez spalanie bądź współspalanie odpadów. Zakresem dyrektywy objęto wszystkie spalarnie i współspalarnie, z wyłączeniem instalacji przetwarzających m.in. odpady: roślinne, drewna, korka, radioaktywne oraz instalacje eksperymentalne.

Na mocy niniejszej dyrektywy państwa członkowskie zobligowane są do:

- zapewnienia, iż żadna spalarnia bądź współspalarnia nie będzie funkcjonowała bez stosownego pozwolenia, a otrzyma je tylko ten wnioskodawca, który zagwarantuje, że:
 - instalacja jest zaprojektowana, wyposażona i będzie eksploatowana zgodnie z wymogami niniejszej dyrektywy,
 - ciepło wytworzone w czasie procesu spalania będzie odzyskiwane w możliwie jak największym zakresie, np. przez połączenie produkcji ciepła i energii, wytwarzanie pary technologicznej lub ogrzewanie z sieci,
 - pozostałości zostaną zminimalizowane, w miarę potrzeb poddane recyklingowi, a ewentualne ich usuwanie przeprowadzane będzie zgodnie z prawodawstwem krajowym i wspólnotowym,
 - proponowane techniki pomiarów emisji gazów do powietrza i zrzutów ścieków do wody będą zgodne z załącznikami niniejszej dyrektywy;
- sformułowania przepisów krajowych tak, aby operator spalarni lub współspalarni:
 - podejmował wszystkie niezbędne środki ostrożności dotyczące dostarczania i odbioru odpadów w celu zapobieżenia negatywnym skutkom dla ludzkiego zdrowia i środowiska naturalnego bądź maksymalnego ich ograniczenia,
 - ustalał masę każdej kategorii przyjmowanych odpadów, najlepiej według Europejskiego Katalogu Odpadów (EKO),
 - przed podjęciem odpadów niebezpiecznych posiadał dostęp do informacji na temat odpadów, m.in. w celu sprawdzenia zgodności z posiadanym pozwoleniem, sprawdził dokumenty przewozu odpadów oraz, jeśli to możliwe, pobrał próbki odpadów w celu ustalenia zgodności z dokumentacją;
- sformułowania przepisów krajowych tak, aby spalarnie i współspalarnie odpadów:
 - spełniały określone w dyrektywie normy dotyczące: temperatury spalania, emisji gazów do powietrza, dopuszczalnych zrzutów ścieków do środowiska wodnego oraz monitoringu,
 - w możliwie jak największym zakresie odzyskiwały ciepło w procesie spalania,

⁶ Dyrektywa 2000/76/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów, Dz.Urz. UE L 332 z 28.12.2000.

- były projektowane w taki sposób, aby zapobiec niedozwolonemu lub przypadkowemu uwalnianiu substancji zanieczyszczających do gleby i wód,
- posiadały urządzenia pomiarowe w celu monitorowania parametrów, warunków i stężeń, odpowiednie dla procesu spalania bądź współspalania.

Dyrektywa w sprawie spalania odpadów weszła w życie 28.12.2000 r., wdrożenie zaś jej ustaleń do przepisów prawa państw członkowskich UE miało nastąpić najpóźniej do 28.12.2002 r. Wobec istniejących instalacji spalania odpadów przepisy dyrektywy zaczęły obowiązywać trzy lata później – 28.12.2005 r.

Dyrektywa z 2006 r. w sprawie odpadów⁷ została przyjęta w celu poprawy skuteczności gospodarowania odpadami oraz ochrony zdrowia ludzi i środowiska przed szkodliwymi skutkami niewłaściwego sposobu zbierania, transportu, unieszkodliwiania, magazynowania oraz składowania odpadów.

Najważniejsze wymagania wynikające z omówionej dyrektywy w stosunku do państw członkowskich obejmują:

- podjęcie odpowiednich środków w celu wspierania:
 - zapobiegania lub ograniczania produkcji odpadów oraz ich szkodliwości,
 - odzysku odpadów w drodze recyklingu, ponownego wykorzystania, regeneracji lub dowolnego innego procesu w celu uzyskania surowców wtórnych bądź wykorzystania odpadów jako źródła energii;
- podjęcie niezbędnych środków w celu zapewnienia, że sposób odzyskiwania lub unieszkodliwiania odpadów nie zagraża zdrowiu ludzkiemu i środowisku naturalnemu;
- podjęcie niezbędnych środków zakazujących porzucania, wysypywania lub niekontrolowanego unieszkodliwiania odpadów;
- podjęcie, w razie konieczności, we współpracy z innymi krajami UE, właściwych środków w celu stworzenia odpowiedniej zintegrowanej sieci urządzeń do unieszkodliwiania odpadów, uwzględniając najlepsze dostępne technologie, niewymagające poniesienia nadmiernych kosztów;
- sporządzenie co najmniej jednego planu gospodarowania odpadami;
- podjęcie niezbędnych środków w celu zapewnienia, aby każdy posiadacz odpadów przekazywał je, odpłatnie, do punktu zbierania odpadów bądź przetwarzał je we własnym zakresie, zgodnie z wymogami niniejszej dyrektywy.

Zaprezentowana dyrektywa wprowadziła także wiele regulacji dotyczących zakładów i przedsiębiorstw zajmujących się unieszkodliwianiem i/lub odzyskiem odpadów. Są to m.in.:

- konieczność uzyskania zezwolenia na prowadzenie takiej działalności;
- w przypadku zwolnienia, na podstawie przepisów dyrektywy, z obowiązku uzyskania zezwolenia – konieczność zarejestrowania przez właściwy organ;
- podleganie okresowym kontrolom właściwych organów;

⁷ Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów, Dz.Urz. UE L 114 z 27.04.2006.

- obowiązek prowadzenia rejestru m.in. ilości, charakteru, pochodzenia, miejsca przeznaczenia, sposobu transportu oraz metody przetwarzania odpadów.

Przepisy niniejszej dyrektywy weszły w życie 17.05.2006 r. Obowiązkiem państw członkowskich jest przesyłanie Komisji Europejskiej sprawozdań z jej wykonywania; termin nadesłania pierwszego takiego dokumentu upłynął w maju 2009 r.

Dyrektywa z 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli⁸ została przyjęta w celu utworzenia zintegrowanego systemu zapobiegania zanieczyszczeniom powodowanym przez różnego rodzaju działalność produkcyjną i usługową, związaną m.in. z przemysłem energetycznym, mineralnym i chemicznym, produkcją i obróbką metali oraz gospodarką odpadami oraz ograniczenia tych zanieczyszczeń. Dyrektywa określa środki mające na celu zapobieganie oraz, w przypadku braku takiej możliwości, zmniejszenie emisji do powietrza, środowiska wodnego i gleby.

Na mocy omawianej dyrektywy państwa członkowskie zostały zobligowane do podjęcia wszelkich niezbędnych środków, aby przy obsłudze instalacji i urządzeń służących prowadzeniu wyżej wymienionej działalności:

- zapobiegano zanieczyszczeniom, m.in. przez stosowanie najlepszych dostępnych technik,
- unikano wytwarzania odpadów, a jeżeli odpady są wytwarzane, to należy prowadzić odzysk; jeżeli nie ma takiej możliwości, powstałe odpady należy unieszkodliwić w taki sposób, aby uniknąć oddziaływania na środowisko lub je ograniczyć,
- efektywnie wykorzystywano energię,
- zapobiegano awariom oraz ograniczono ich konsekwencje.

Przedstawiona dyrektywa weszła w życie 18.02.2008 r. Sprawozdania dotyczące stopnia wdrożenia jej przepisów do prawa krajowego mają być sporządzane co trzy lata.

Dyrektywa z 2008 r. w sprawie odpadów⁹ stanowi uaktualnienie i doprecyzowanie zapisów dyrektywy 2006/12/WE w sprawie odpadów, jednocześnie uchylając ją ze skutkiem od 12.12.2010 r.

Dyrektywa ustanawia środki służące ochronie środowiska i zdrowia ludzkiego przez zapobieganie negatywnemu wpływowi wynikającemu z wytwarzania i gospodarowania odpadami i zmniejszanie tego wpływu oraz przez zmniejszanie ogólnych skutków użytkowania zasobów. Treść aktu przypomina m.in. ustanowioną w 2006 r. następującą hierarchię postępowania z odpadami: zapobieganie, przygotowanie do ponownego użycia, recykling, inne metody odzysku (np. odzysk energii) i ostatecznie unieszkodliwianie.

⁸ Dyrektywa 2008/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, Dz.Urz. UE L 24 z 29.01.2008.

⁹ Dyrektywa 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy, Dz.Urz. UE L 312 z 22.11.2008.

Na mocy omawianej dyrektywy państwa członkowskie zostały zobowiązane do podjęcia odpowiednich środków w celu:

- zapewnienia poddawania wszystkich odpadów procesom odzysku (aby ułatwić lub usprawnić odzysk, odpady powinny być zbierane oddzielnie),
- wspierania ponownego wykorzystania produktów,
- promowania wysokiej jakości recyklingu, a wszędzie tam, gdzie jest to możliwe z technicznego, środowiskowego i gospodarczego punktu widzenia, wprowadzania systemów selektywnej zbiórki odpadów,
- zapewnienia bezpiecznych procesów unieszkodliwiania odpadów w przypadkach, gdy nie zostaje przeprowadzony ich odzysk.

Poza wymienionymi wyżej, omawiana dyrektywa zawiera powtórzenie przepisów wprowadzonych dyrektywą z 2006 r. dotyczących m.in.:

- zasady „zanieczyszczający płaci”,
- zasady samowystarczalności i bliskości, która polega na stworzeniu zintegrowanej i wystarczającej dla krajów UE sieci instalacji do unieszkodliwiania i odzysku odpadów,
- warunków wydawania zezwoleń na prowadzenie działalności związanej z zagospodarowywaniem odpadów,
- obowiązku tworzenia planów gospodarki odpadami,
- prowadzenia ewidencji przyjmowanych odpadów przez zakłady zajmujące się ich przetwarzaniem.

Przedstawiona dyrektywa weszła w życie 12.12.2008 r.

Uchwalone dyrektywy dotyczące odpadów komunalnych wiążą się z nałożeniem na państwa członkowskie UE wielu obowiązków, często skomplikowanych i wymagających poniesienia sporych nakładów finansowych. Należy jednak podkreślić, iż większość wymogów zawartych w tych dyrektywach została już wprowadzona do polskiego prawa, z jednej strony w związku z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej (dotyczy to dyrektyw uchwalonych przed 1 maja 2004 r.), z drugiej strony – zgodnie z wyznaczonymi terminami (określonymi w dyrektywach przyjętych po wstąpieniu Polski do struktur unijnych).

3. Prawo dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi w Polsce

Podstawowym aktem prawnym regulującym gospodarkę odpadami w Polsce jest ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach¹⁰, która w zakresie swojej regulacji dokonała wdrożenia trzech spośród wymienionych wyżej dyrektyw (poza dokumentami z 2008 r.). Określa ona zasady postępowania z odpadami w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju. Są to przede wszystkim: zasady zapobiegania powstawaniu od-

¹⁰ Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity, DzU 2007 nr 39, poz. 251 z późn. zm.).

padów lub ograniczania ilości odpadów oraz ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów.

Najważniejsze sprawy dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi wynikające z wdrożenia przepisów omówionych wyżej dyrektyw do prawa krajowego są następujące:

- wszystkie odpady powinny być zbierane w sposób selektywny, w tym także baterie, akumulatory i inne odpady niebezpieczne,
- należy zapewnić, zgodnie z zasadami ochrony środowiska, jak największy odzysk surowców z odpadów komunalnych w celu powtórnego ich wykorzystania; unieszkodliwianie z założenia jest ostatecznością,
- wysypiska i inne instalacje służące unieszkodliwianiu odpadów nie powinny obsługiwać więcej niż kilku/kilkunastu gmin, aby nie dopuszczać do transportu odpadów na zbyt duże odległości,
- należy ograniczać, zgodnie z przyjętym harmonogramem, masę odpadów biodegradowalnych, deponowanych na składowiskach.

Powyższe obowiązki wymagają wprowadzenia wielu zmian i ulepszeń w sferze gospodarki odpadami. Cel, jaki je łączy, to efektywna ochrona środowiska naturalnego i racjonalna gospodarka jego zasobami. Wypełnianie tych obowiązków powinno m.in. zapewnić oszczędność surowców, zmniejszyć ilość odpadów deponowanych na składowiskach oraz pomóc bardziej racjonalnie wykorzystać odpady biodegradowalne, np. w rolnictwie lub ciepłownictwie.

4. Gospodarka odpadami w Polsce

Gospodarowanie odpadami w Polsce polega w zasadzie na ich unieszkodliwianiu. W 2008 r. procesowi temu poddano 89,9% wszystkich zebranych odpadów komunalnych, w tym: spalono 0,6%, kompostowano 2,6%, a na składowiskach zdeponowano 86,6%¹¹. W sposób selektywny zebrano zaledwie 6,8% odpadów; dodatkowo z odpadów zebranych w sposób zmieszany udało się wyselekcjonować kolejne 3,3% odpadów z przeznaczeniem do recyklingu¹².

Pod koniec 2008 r. w Polsce działało 879 kontrolowanych składowisk odpadów komunalnych. Jest to liczba na pewno niewystarczająca, gdyż dodatkowo tzw. dzikich wysypisk funkcjonuje w kraju 4 razy więcej (w sumie 3481)¹³. Rosnąca liczba dzikich wysypisk (rok wcześniej było ich o 653 mniej) może wynikać z faktu, że

¹¹ Brak możliwości termicznego unieszkodliwiania odpadów wynika z faktu, że w całym kraju funkcjonuje tylko jedna spalarnia odpadów komunalnych w Warszawie oraz jedna „ogólnodostępna” spalarnia odpadów niebezpiecznych w Dąbrowie Górniczej.

¹² Ochrona środowiska 2009. Informacje i opracowania statystyczne, GUS, Warszawa, 2009, s. 363.

¹³ Na tyle ocenia je raport Głównego Urzędu Statystycznego, poza tym podaje, że w 2008 r. zlikwidowano 9705 takich wysypisk; zob. Infrastruktura komunalna w 2008 r. Informacje i opracowania statystyczne, GUS, Warszawa, 2009, s. 17.

jeszcze nie wszyscy mieszkańcy w Polsce zostali objęci zorganizowanym systemem zbiórki odpadów komunalnych; na koniec 2008 r. wskaźnik upowszechnienia tej usługi wyniósł 78,1%¹⁴.

W 2008 r. w sposób selektywny zebrano 123 tony odpadów biodegradowalnych, co stanowiło 1,2% zebranych odpadów ogółem i 18,0% odpadów zebranych selektywnie. Aby spełnić wymagania dotyczące ilości odpadów biodegradowalnych deponowanych na składowiskach, zawartych w dyrektywie z 1999 r., w 2010 r. należy unieszkodliwić w inny sposób niż przez składowanie 2,5 mln ton tych odpadów, w 2013 r. zaś – 3,5 mln ton.

5. Podsumowanie

Najważniejsze zadania z zakresu gospodarki odpadami stojące przed Polską to przede wszystkim budowa instalacji służących do odzysku surowców z odpadów, selektywnego gromadzenia odpadów opakowaniowych oraz spalania odpadów. Problemem jest jednak brak odpowiednich terenów pod tego typu inwestycje. Ważną kwestią jest także konieczność stopniowego zmniejszania ilości tworzonych oraz deponowanych na składowiskach odpadów, ze względu nie tylko na surowe wymogi prawa Unii Europejskiej w tym zakresie, ale i na ograniczoną chłonność tych składowisk. Sposobem na to może być np. popularyzowanie opakowań wielorazowych, stosowanie ekonomicznych zachęt do selektywnej zbiórki odpadów lub promowanie proekologicznego stylu życia, np. przez stosowanie surowców podlegających odzyskowi. Jak najszybciej należy także objąć wszystkich mieszkańców zorganizowanym systemem zbiórki odpadów.

Literatura

- Akt dotyczący warunków przystąpienia Republiki Czeskiej, Republiki Estońskiej, Republiki Cypryjskiej, Republiki Łotewskiej, Republiki Litewskiej, Republiki Węgierskiej, Republiki Malty, Rzeczypospolitej Polskiej, Republiki Słowenii i Republiki Słowackiej oraz dostosowań w traktatach stanowiących podstawę Unii Europejskiej, Dz.Urz. UE L 236 z 23.09.2003.
- Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów, Dz.Urz. UE L 182 z 16.07.1999.
- Dyrektywa 2000/76/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 grudnia 2000 r. w sprawie spalania odpadów, Dz.Urz. UE L 332 z 28.12.2000.
- Dyrektywa 2006/12/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie odpadów, Dz.Urz. UE L 114 z 27.04.2006.
- Dyrektywa 2008/1/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 r. dotycząca zintegrowanego zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli, Dz.Urz. UE L 24 z 29.01.2008.
- Dyrektywa 2008/98/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy, Dz.Urz. UE L 312 z 22.11.2008.

¹⁴ Ochrona środowiska 2009..., s. 358.

Infrastruktura komunalna w 2008 r. Informacje i opracowania statystyczne, GUS, Warszawa, 2009.

Ochrona środowiska 2009. Informacje i opracowania statystyczne, GUS, Warszawa, 2009.

Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską – wersja skonsolidowana, Dz.Urz. UE C 321 z 29.12.2006.

Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity, DzU 2007 nr 39, poz. 251, z późn. zm.).

THE EUROPEAN UNION DIRECTIVES CONCERNING THE MUNICIPAL WASTE ECONOMY

Summary: Since Poland joined the European Union it has been a participant of the integrated, common waste policy. To build the common law of municipal waste, general union documents as well as the harmonization of different national rules are used. The fundamental instruments of the Union law harmonization are directives which should help to remove differences between the EU's and the member countries' law. The paper presents directives concerning the EU municipal waste economy adopted between 1999 and 2008. The most important changes, which have already been or are to be made in the Polish municipal waste economy, as a result of the our membership in the EU, are discussed.